

Neveléstudomány III.
2020. október 16. 15.45-17.30
Szekciófelelős:
Kovács Lucia, +36 20 528 6093

Pszichológia- és Neveléstudomány

Szekcióelnök:		Neveléstudomány III. Dr. Dorner Helga (ELTE)
III. panel	15.45-16.00	Myint Lay Aye Aye
	16.00-16.15	Pribék László
	16.15-16.30	Roszik Dóra
	16.30-16.45	Szabóné Kozma Katalin
	16.45-17.00	Pyae Kyaw, Thiri
	17.00-17.15	Tisóczki József
	17.15-17.30	Horváth Ráhel Anna

Neveléstudomány III.
2020. október 16. 15.45-17.30
Szekciófelelős:
Kovács Lucia, +36 20 528 6093

The Need of Teacher Performance Appraisal

MYINT LAY Aye Aye

Department of Education, Faculty of Education and Psychology, Eötvös Loránd University
Research area: Educational Management, Educational Leadership
ayeayemyintlaysuo@gmail.com

Teacher performance appraisal is the evaluation of individual teachers to make a judgement about their competencies and performance and/or to provide feedback to support the improvement of their practice (OECD, 2013). The usage of performance appraisal has grown over the past 45 years and nowadays it has become a popular approach in educational management all over the world. Teacher This study systematically reviews the literature to identify the opportunities and challenges of teacher performance appraisal with the focus on the importance of performance appraisal. A qualitative research approach was employed to conduct a systematic literature review by analyzing the literature collected from various databases and the reviewed and selected literature were further analyzed by using a Content Analysis package (Atlas.ti software). The codes were applied into two main themes, which are the opportunities and challenges of teacher performance appraisal. The analysis shows that teacher appraisal is closely tied to teacher competency and standards. Next to this, teacher performance appraisal can impact directly on teacher quality and indirectly on student outcomes. Some research findings show that resistance, non-compliance, cynicism are defensive elements of appraisal. Moreover, it is also found that the results of teacher appraisal are rarely used to make important decisions about development, promotion and tenure. On the other hand, evaluation of teachers connects to many different policy measures within a complex system embedded into a concept of quality improvement.

Keywords: performance appraisal, quality enhancement

Kollégiumpedagógusok szakmai hitvallása - metaforákban

PRIBÉK László

Eszterházy Károly Egyetem

Neveléstudomány

prajbek@gmail.com

Tanulói és szülői szükségletek változásait nyomon követő, szervezeti erőforrás allokációjukat folyamatosan újjászervező köznevelési intézmények bevált gyakorlatairól olvashatunk a nemzetközi szakirodalomban (Ansoff, 1977, Ross és Levacic, 1999, Mintzberg, 2010). Közös vonásuk, hogy a változtatások kiváltó okai között intézményi krízishelyzeteket és azok kísérőjelenségeit (súlyos működési zavarokat, növekvő tanulói-szülői elégedetlenséget, tendenciózus tanulói létszámcsökkenést, stb.) azonosíthatunk. A szakmai kiütkeresés a tanulói és szülői szükségletek feltárásán túl a meglévő pedagógusállomány gondolkodásának, hitvallásának feltérképezése jegyében zajlik, hiszen a szervezeti változásgenerálás pedagógusgyakorlatban érvényesíthető tevékenység-és szerepelemei, valamint a belső elfogadottság javítása ennek egyéni szűrőin keresztül válnak elérhetővé (Szivák, 2002).

A hazai középfokú kollégiumi rendszer drasztikus mértékű tanulói létszámcsökkenést szenved el a 2004-2014 közötti időszakban, amelyre nem történnek korszerű szervezeti változások és válaszreakciók. A tartós inkubációs időszakon áteső intézményrendszer nem rendelkezik konszenzusos szakmai jövőképpel, amelynek segítségével, gyakorlati szintéren képessé válna a folyamatosan változó tanulói igények lekövetésére és azok szakszerű kielégítésére (Pribék, 2014, 2017a, 2017b).

Kollégiumpedagógiai doktori kutatás eddig még fel nem használt önálló részeként, a kollégiumpedagógusok szakmai hitvallásának kifejezett feltárása céljából összesen 16, pedagógus metafora felvételére kerül sor a Közép-dunántúli régióban (2015-2016), követve Vámos (2001, 2003) és Fábián (2007) iránymutatásait. A kvalitatív kutatás kérdései:

- a főállású kollégiumpedagógusok hogyan, miként határozzák meg önmaguk szakmai hitvallását a kollégiumi nevelés területén?
- a szakmai hitvallásra adott válaszukat mivel indokolják meg, illetve milyen érvekkel, összefüggés-rendszerrel támasztják alá?
- a feltárt forrásfogalmi szerveződések (Vámos, 2003) és affektív propozíciótartalmak (Fábián, 2007) hány kollégiumpedagógusi metafora feltárását teszik lehetővé és milyen elemzési-értelmezési körben történik mindez?
- a kollégisták korábbi, kombinált módszertannal történő vizsgálatának (Pribék, 2017a, 2020) domináns kollégiumi metaforájához, a „börtönhöz” képest (Pribék, 2020) kimutatható-e számottevő eltérés vagy összefüggés a pedagógusok szakmai hitvallása alapján?

Eredmények: a kollégiumpedagógusok szakmai hitvallása nem tükrözi a kollégisták kollégiumokról kialakult kedvezőtlen képét, ugyanakkor jól szemlélteti a hazai középfokú kollégiumokkal szemben megjelenő esélyteremtő-, valamint család-és otthonpótló funkciók egyre kiemelkedőbb jelentőségét a kollégista szükségletek oldaláról. Mindez kijelöli a szakmai változtatások leendő irányát. Az affektív pedagógus propozíciók tartalma döntő százalékban pozitív tartományban mozog.

Neveléstudomány III.
2020. október 16. 15.45-17.30
Szekciófelelős:
Kovács Lucia, +36 20 528 6093

Kettős forrásfogalmi szerveződésen keresztül jutunk el a kollégiumpedagógus metaforákhoz, ezek: háttér, biztos támasz (6 esetben), nevelő (4), tanító (3), minta (1), kutató (1), valamint a lelkes (1). A vizsgált kollégiumpedagógusok nem mutatnak egységes képet szakmai hitvallásukra vonatkozóan, az indoklások jelentős százaléka azonban az individualizált pedagógia és a differenciálás irányába mutat. Ez konklúzióként egybecseng a Kollégiumi Nevelés Országos Alapprogramjában szereplő pedagógustevékenységek-és szerepek arányainak újragondolási szükségességével (Pribék, 2017a, 2017c, 2020).

Tanulási eredményesség a tanulási stratégiák és a tesztszorongás összefüggései alapján

ROSZIK Dóra

Eszterházy Károly Egyetem Neveléstudományi Doktori Iskola

Neveléstudomány

dora.roszik@gmail.com

A XXI. századot jellemző gyors ütemű technológiai változásokkal lépést kell tartanunk, szükségsszerűvé válik, hogy az iskola keretein belül olyan tudásra tegyünk szert, amelyet a mindennapokban is alkalmazni tudunk. Ahogyan a hétköznapi szokásaink formálódnak, úgy fognak ezzel egyidőben módosulni a kognitív értelmi működésünk szegmensei is a tanulás és a megértés folyamatában (Tari, 2011). A hatékony tanulás alapfeltétele a szükséges alapkészségek fejlettsége, a helyes tanulási szokások kialakítása, valamint a konkrét tanulási technikák és módszerek, amelyek a mindennapi tanulási tevékenység során működnek (Oroszlány, 1996). A nem megfelelő tanulás (nem hatékony tanulási szokások, stratégiák használata) bizonyítottan együtt jár a tanulmányi eredmények romlásával (Habók, 2004). Ugyanakkor a tanulási eredménytelenség háttérében állhat a tanuló motivátlansága, érdektelensége, de rizikófaktoroként említhető a teljesítményszorongás is, hiszen rövid távon a produktivitást gátolhatja, hosszabb fennállása esetén akár az egészségi állapotot is negatívan befolyásolhatja (Schnell et al., 2015). Mindazonáltal kellő tudatossággal, és az egyén számára hatékony tanulási stílus alkalmazásával ezek a negatív hatások a minimumra csökkenthetők, a diákok önértékelése fejleszthetővé válik. Kutatásunk célja a tanulási szokások és a tesztszorongás közötti kapcsolat mélyebb feltárása volt. A tanulási szokások feltárására Hartwig & Dunlosky (2012) Study Strategies of College Students kérdőívét adaptáltuk. A kérdőív 11 itemből áll, zárt kérdéseket tartalmaz. A kérdések a tanulás körülményeire, a felkészülés módjára, a tanulás tanulására, valamint különböző tanulási technikákra vonatkoznak. A tesztszorongást a 2015-ös PISA vizsgálat tanulói kérdőívének alsó részével vizsgáltuk (öt item, ötfokozatú Likert-skála). Ezen kívül kérdéseket fogalmaztunk meg egyéb háttérváltozókkal (szülők iskolai végzettsége, tanulás szeretete, tanulmányi átlag stb.) kapcsolatosan is. Kutatásunk alátámasztotta, hogy a tanulási szokások, tanulmányi átlag és tesztszorongás közötti összefüggések vizsgálata fontos kutatási terület. Az egyéni tanulási szokások ismerete hozzájárulhat a tudatos tanulási tevékenység felépítéséhez, amely megalapozza a hatékonyabb tudáselsajátítást.

Neveléstudomány III.
2020. október 16. 15.45-17.30
Szekciófelelős:
Kovács Lucia, +36 20 528 6093

A 19. század eleji gyermekkönyvek szülőszerepei

SZABÓNÉ KOZMA Katalin

Eszterházy Károly Egyetem, Neveléstudományi Doktori Iskola/Országos Széchényi Könyvtár
Neveléstudomány

kozma@oszk.hu

A felvilágosodás kori családmódelben a szülők szerepe megváltozott. Az anya-gyermek kapcsolat az ész és – a családi élet pedagógizálása révén – a képzés kérdésévé vált. A nő számára szükségessé vált, hogy képezze magát azért, hogy jó anya lehessen, és részt vállalhasson a jövő polgár képzésében.

A 18. század végére létrejött a modern nukleáris család, amely a társadalomtól elzártan, bizalmas légkörben élt (Badinter, 1984). A családnak egy olyan új képe jött létre, ahol fontos értéket képviselt a békességben élés, a gondoskodás és a hűség. A házasságot a felek már nem igaként és kötelezettségként élték meg, hanem azt a kölcsönös vonzalom határozta meg. A szerelmi házasság által az anya a gyermekével való foglalkozást már nem kötelezettségnek tekintette, hanem szerencsének. A gyermekkel kialakított bensőséges viszonyt jelezte többek között az is, hogy a szoptatást is a gondoskodás kifejeződésének tartották (Hardach és Pinke, 1980).

A férj viselkedése megváltozott, és a feleség a családban vezetőbb szerepet kapott, elsősorban a gyermekekkel szemben, vagyis az apa autoritása megosztódott az anyával. A nőt így többé már nem gyermekként kezelte a férje, és a férjnek sem volt már korlátlan hatalma felette. Az anyának és az apának a gyermek büntetésében ugyanaz a joga volt, de hasonló jog illette meg őket az elismerés és a tisztelet tekintetében is.

Jelen tanulmány vizsgálatának középpontjában a felvilágosodás kori magyar gyermekirodalom felnőttképe áll, a vizsgálatban a megváltozott szülőszerepek elemzését tűztük ki célul. Megnézzük, milyen szülőszerepek, szülői attitűdök voltak jelen a 18. század végi és 19. század eleji olvasmányokban. Azt vizsgáljuk, ezen szerepek vajon mennyiben feleltethetőek meg az autokrata, saját gyermekétől távolságot tartó és a gyermeke fejlődését nyomon követő családapa képének (Pukánszky, 2002). Az anyák esetében is nyomon követjük azt a változást, ahogyan átfurmálódott a szerepük a gyermekek nevelését illetően.

Neveléstudomány III.
2020. október 16. 15.45-17.30
Szekciófelelős:
Kovács Lucia, +36 20 528 6093

The Impact of Epistemological Beliefs on the Learning Process

PYAË KYAW, Thiri

Eotvos Lorand University

Education

thiripyaekeyaw@gmail.com

Epistemology or the theory of knowledge has always been regarded as one of the most important fields of philosophy. As much research has been done, new arguments, new variants, and new concepts and distinctions are appearing and makes epistemological theories more sophisticated. Many education researchers tried to explore individuals' personal epistemological development and their epistemological beliefs: how individuals come to know, the theories and beliefs they hold about knowing, and the manner in which such epistemological premises are a part of and an influence on the cognitive processes of their thinking and reasoning. The aim of this paper is to prove that the students' epistemological beliefs influence their learning process. Eleven research articles on the relationship between epistemological beliefs and the learning process which were published during the last five years are collected from ERIC based on the education level and the key word, Epistemology and the Learning Process. These research pointed out that epistemological beliefs have a significant impact on the learning process. Epistemological beliefs of students are closely related to their ways of learning and their perceptions of learning. These papers pointed out that epistemological beliefs are multi-dimensional phenomena that affect different aspects of students' learning and education. Constructivist learning environment needs students with sophisticated epistemological beliefs which means higher level of epistemological beliefs. According to the scientific research results, the conclusion which is the students' level of epistemological beliefs and their learning process are directly proportional, can be made. Based on these results, I would like to recommend that educators should create teaching-learning environments in line with students' epistemological belief levels.

Keywords: Epistemology, Epistemological Beliefs, Learning Process

Neveléstudomány III.
2020. október 16. 15.45-17.30
Szekciófelelős:
Kovács Lucia, +36 20 528 6093

Kritikus informatikai infrastruktúrák felhasználóinak biztonság tudatossági képzési lehetőségei

TISÓCZKI József

Óbudai Egyetem Biztonságtudományi Doktori Iskola

Katonai műszaki tudományok, Informatikai tudományok, Neveléstudomány

tisoczki.jozsef@phd.uni-obuda.hu

A Létfontosságú Rendszerelemek (LÉR) informatikai infrastruktúráinak szolgáltatásait számos eltérő szakmai képzettségű és eltérő attitűddel rendelkező felhasználó veszi igénybe. Ugyanakkor napjaink egyre nagyobb kihívása a biztonságkritikus rendszerek megbízható hibamentes működése mellett, a non-stop rendelkezésre állásnak, az informatikai rendszerek biztonságának és megbízhatóságának a biztosítása is. A létfontosságú egészségügyi informatikai rendszerek esetében a betegbiztonság két fő meghatározó eleme a szolgáltatásbiztonság és az adatbiztonság. A gyógyítási folyamatokhoz kapcsolódó adatok rendelkezésre állásának, bizalmosságának és sértetlenségének biztosítása az idő múlásával, a technológiák fejlődésével arányosan exponenciálisan növekvő kihívást jelent. Előadásom aktualitását adja az egyre nagyobb intenzitással megjelenő, egyre szofisztikáltabb megoldásokat alkalmazó kibertámadások gyakorlata. Tény, hogy az egyes technológiai megoldások úgy, mint pl. tűzfalak, végpont- és vírusvédelmi rendszerek, Security Object Centerek (SOC) költséges alkalmazása önmagában már nem elegendő. A biztonsági technológiák fejlődésével párhuzamosan a támadások kivitelezése, az elkövetési módok formái is átalakultak. A súlypont egyre inkább áthelyeződik a pszichológiai manipulációra, (social engineering) megcélözva a felhasználókat, mint az informatikai rendszerek leggyengébb láncszemeit. Elengedhetetlenül szükséges a végfelhasználói attitűdök ismerete, majd ezek feltérképezését követően biztonság tudatossági szintemelő képzések megtartása. Tanulmányomban bemutatom az információbiztonsági ismeretek átadásának, a biztonság tudatos felhasználói magatartás kialakításának, mint egyfajta szemléletformálásnak a nehézségeit. Ismertetem a frontális oktatás mellett alkalmazható egyéb lehetséges információ átadási formákat, vizsgálva azok hatékonyságát is.

Kulcsszavak: létfontosságú rendszer elem, betegbiztonság, szolgáltatásbiztonság, adatbiztonság, információbiztonsági képzés

Neveléstudomány III.
2020. október 16. 15.45-17.30
Szekciófelelős:
Kovács Lucia, +36 20 528 6093

Hátrányos helyzetű és speciális fiatalok mentorálása

HORVÁTH Ráhel Anna

Képzőintézmény: Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar
Pszichológiai és neveléstudományi szekció

horvath.rahelanna@gmail.com

A mentorálás témájának népszerűsége az utóbbi években egyre fokozódik, ennek ellenére nem tekinthetjük korunk vívmányának. Az emberi természet ösztönös alapvonásaira: a gondoskodás és tanítás készségére épül, így a mentorálásra való hajlamunk elemi alkotórészünk, mely átszötte az emberiség történetét. Azonban kiemelt aktualitással bír napjainkban, hiszen a közoktatásba kerülő generációknak egyre nagyobb nyomással kell szembesülniük, amihez a felnőttek köréből több személyes, támogató kapcsolatra van szükségük. Ez fokozottan érvényes a kedvezőtlen családi körülmények között élő és az iskolai sikertelenséggel küzdő diákokra. A mentorálás kutatása kimeríthetetlen lehetőségeket rejt magában, hiszen számos területet érint, mint a pedagógia, pszichológia és a mentálhigiéné. Interdiszciplinaritása mellett a központban mégis az emberi természet, az emberség áll, így az említett területek legjavát foglalja magában. Kutatásomban összefoglaltam a mentorálás típusait, megvizsgáltam nemzetközi viszonylatban mérföldköveket jelentő iskolai és szabadidős tevékenységekre épülő mentorprogramok tapasztalatait. Ezek fókuszába pedig a hátrányos helyzetű, illetve valamilyen tekintetben speciális igényű fiatalok mentorálását állítottam. A mentorálás hazai gyakorlatában olyan működő rendszereket kerestem, amik mindenütt jó példaként szolgálhatnak. Alaposabban megvizsgáltam a nyíregyházi Evangélikus Roma Szakkollégium középiskolásokkal foglalkozó programját, valamint a tanár-tanuló párrendszert a budapesti Belvárosi Tanodában, ahol az iskola pedagógiai programjának egyik alappillére a mentorálás.